

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА
Београд

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

Дани Заштитника грађана у Краљеву, 14 и 15. септембар 2010.
„Нама добро никоме зло“ – слоган града Краљева

У Краљеву су 14. и 15. септембра 2010. године, у организацији Заштитника грађана Републике Србије и уз финансијску помоћ Мисије ОЕБС-а у Србији, одржани Дани Заштитника грађана у циљу промоције права особа са инвалидитетом, уз посебан осврт на примену Конвенције о правима особа са инвалидитетом.

У та два дана реализоване су следеће активности:

1. Радни сусрет са градоначелником и његовим најближим сарадницима, као и локалним омбудсманом Миланом Туфегџићем
2. Јавни састанак/трибина са представницима локалних удружења особа са инвалидитетом са локалним омбудсманом и представницима локалне самоуправе
3. Оба дана пријем притужби грађанки и грађана
4. Посета женској организацији Феномена која се бави прижањем подршке женама жртвама насиља као и питањима родног буџетирања
5. Више интервјуа за локалне медије од којих је најзначајнија била једносатна емисија на телевизији „К“.

1.

Сусрет са градоначелником на тему положаја особа са инвалидитетом, женских права и отварању сигурне куће

2.

Након емисије на краљевачкој телевизији „К“, у којој је гостовала заменица Заштитника грађана др Зорица Мршевић, радни састанак планиран за сутрадан, 15 септембра, замишљен да буде догађај мањих размера, претворио се у јавну трибину. Заменица Заштитника грађана и велики број представника локалних удружења особа са инвалидитетом, невладиних организација за људска права, и женских група састали су се са представницима локалне самоуправе, Центра за социјални рад и локалним

омбудсманом и отворено расправљала о свим горућим проблемима са којима се особе са инвалидитетом суочавају у Краљеву.

15. септембра 2010. године одржан је радни састанак/јавна трибина о правима и положају особа са инвалидитетом, са посебним освртом на примену Конвенције о правима особа са инвалидитетом на локалном нивоу. Састанку, који је одржан у Клубу одборника Скупштине града, а који је организовао Заштитник грађана у сарадњи са Мисијом ОЕБС-а у Србији, је присуствовало око четрдесет представница/ка локалних удружења особа са инвалидитетом (Савез глувих и наглувих, Друштво за церебралну парализу, Удружење мултипле склерозе, Удружење Свети Сава, Удружење грађана за помоћ умерено ментално недовољно развијеним лицима, Удружење параплегичара, Савез слепих, Удружење дистрофичара, невладиних организација за људска права (Феномена, Форум НВО, Praxis), институција (Центар за социјални рад), као и представнице/и локалне самоуправе и то помоћник градоначелника за социјална питања и чланица Градског већа задужена за социјална питања, а присутан је био и заштитник грађана Краљева Милан Туфегџић.

Састанак је одржан у циљу размене информација и мишљења о стању и проблемима у остваривању права особа са инвалидитетом у Краљеву. Осим овог састанка, у оквиру Дана Заштитника грађана, стручне/и сараднице/у у служби Заштитника грађана су два дана примале/и притужбе у директном сусрету са грађанима Краљева, док је читав догађај био изузетно медијски пропраћен.

Заменица Заштитника грађана др Зорица Мршевић је представила надлежности Заштитника грађана и дала правни оквир заштите права особа са инвалидитетом, присутне/и учеснице/и су износили своје виђење проблема са којима се најчешће суочавају како удружења, тако и саме особе са инвалидитетом у Краљеву, као и конкретне предлоге за побољшање положаја ове популације.

Том приликом заменица је истакла да особе са инвалидитетом представљају изузетно рањиву популацију, као и да се особе са различитим врстама инвалидитета суочавају са различитим проблемима и да те разлике свакако треба узети у обзир, због чега су на састанак позвана различита удружења особа са инвалидитетом. Оно што је било значајно, свакако је то што је састанак дао прилику представницима/представницама удружења и локалне самоуправе да седну за исти сто и отворено разговарају о проблемима и начинима њиховог разрешења.

По речима присутних представница/ка удружења, посета представница/ка институције Заштитника грађана је покренула многе ствари у граду када је реч о положају особа са инвалидитетом чији проблеми и права су у потпуности маргинализована и игнорисана од стране локалне самоуправе. Најчешћи проблеми са којима се та удружења суочавају су недостатак финансија које онемогућавају удружења да раде на остваривању права и побољшању положаја својих чланица и чланова, недостатак адекватног простора, односно канцеларија за обављање свакодневних активности, као и проблеми у комуникацији са надлежним локалним властима.

Учеснице/и састанка су навеле/и да су незадовољне/и критеријумима по којима се удружењима грађана додељују средства из буџета града,

износом тих средстава, кашњењем у потписивању уговора, начином обавештавања о резултатима конкурса, као и чињеницом да су

искључени из процеса планирања и одређивања критеријума конкурса.

Локалним властима се углавном замера да немају слуха за потребе и проблеме особа са инвалидитетом, што се касније одражава и на недостатак сарадње и комуникације са удружењима. У разговору је наглашена друштвена невидљивост и да локална политичка превирања и дуготрајни сукоби коче реализацију одобрених пројеката и програма намењених тим лицима. Поменути су и питања нерешена на нивоу Републике као што је велико кашњење у повраћају ПДВ-а за увоз возила и одсуство сарадње социјалних институција. Такође је истакнуто да Основни суд додуше има рампу али је неупотребљива и нико је не користи, као и да се испред општинске зграде паркинг намењен возилима особа са инвалидитетом користи као истоварни простор, који зато већ дуго није у функцији.

Као најчешћи проблем истакнута је више пута физичка неприступачност јавних простора која им у великој мери ограничава слободу кретања, право на рад и образовање, политичку партиципацију, право на адекватну здравствену заштиту, затим висока стопа незапослености, неадекватна примена закона и прописа у области образовања, социјалне политике, инфраструктуре и других области, насиље. Проблем представља и несарадња између јавних институција што још више отежава особама са инвалидитетом да остваре права пред тим институцијама.

Особе са инвалидитетом су међу најсиромашнијим слојевима становништва и неопходна им је већа подршка свих да се ухвате у коштац са свакодневним проблемима. Јавне институције у граду немају увек много слуха за њихове проблеме, па немају ни правилнике по којима би се особе са инвалидитетом ослободиле плаћања одређених услуга, или им се бар доделили неки попусти и бенефиције приликом плаћања. Наведен је и проблем незапослених родитеља деце са инвалидитетом који нису у ситуацији да раде јер све време проводе са децом коју немају где да сместе јер у граду не постоји ниједан дневни боравак за ову децу. Њихова незапосленост утиче на читаву породицу, а нарочито погађа децу са инвалидитетом. Сви ови проблеми за последицу имају невидљивост и изолацију особа са инвалидитетом.

Представници локалних власти су позвали присутна удружења да дају предлоге за побољшање критеријума за доделу средстава удружењима из градског буџета. Такође, присутни су обавештени о томе да се тренутно ради на изради нове стратегије развоја социјалне заштите од стране Општинског координационог одбора за социјалну политику у чијем раду ће убудуће учествовати три представника удружења чиме ће се обезбедити потпуна партиципација удружења у планирању развоја социјалне заштите.

Учеснице/и су дале/и неке конструктивне предлоге који се тичу унапређење сарадње са локалним властима. Неки од тих предлога су нпр. успостављање праксе редовних састанака на месечном нивоу на којима удружења износила све своје проблеме и потребе, док би власт у оквиру својих надлежности покушавала да им помогне у задовољењу тих потреба и решењу проблема са којима се суочавају. Интересантан је био и предлог да се успостави страначки необојен/а медијатор/ка који/а би одржавао/ла сарадњу и олакшавао/ла комуникацију између удружења особа са инвалидитетом и локалне власти.

Позитиван исход састанка представља и умрежавање и успостављање сарадње између присутних женских организација и удружења у циљу побољшања положаја жена са инвалидитетом. Наиме, представнице женске организације Феномена у Краљеву спроводе пројекат родне анализе буџета на основу које ће направити препоруке у које би оне желеле да инкорпорирају специфична искуства и потребе жена са инвалидитетом,

као посебно осетљиве друштвене групе.

3.

Током 14. и 15. септембра 2010. године у просторијама Удружења грађана „Пријатељство за нова времена“ у Краљеву, организован је пријем притужби тако да се запосленима у Стручној служби Заштитника грађана обратило око тридесет грађанки и грађана. Драгана Маслић, самостална саветница у одељењу за родну равноправност и права особа са инвалидитетом и Дражен Бекоња, млађи саветник у истом Одељењу су били задужени за рад са грађанима и пријем притужби.

Тематски, притужбе су се односиле на отпуштања због синдиканих активности, повреде бирачких права, високе таксе за пријаве инспекцијама, тешкоће са добијањем извода из матичне књиге рођених, као и дуго чекање на решење о старосној пензији ПИО фонда, исплате

отпремнине након приватизације која није у складу са законом, и сл.

Другог дана, 15. септембра се обратио знатно већи број грађана него претходног. Разлог је највероватније медијска пропраћеност активности Заштитника грађана у Краљеву, на свим локалним телевизијама. Наиме 14. 9. 2010. г . новинари регионалне телевизије и локалне телевизије „Мелос“ су посетили просторије у којима се вршио пријем притужби и од дежурних на пријему затражене су информације о институцији Заштитника грађана и надлежности овог органа. Афирмацији посете тима Заштитника грађана Краљеву и великом броју притужби следећег дана посебно је допринело гостовање заменице Заштитника грађана др Зорице Мршевић на локалној „К“ телевизији, па се доста грађана сутрадан обратила тиму за притужбе. Новинари „К“ телевизије су такође 15. септембра и сами посетили просторије где се вршио пријем притужби и затражили информације о броју притужби и броју грађана који се тог дана обратио Заштитнику грађана, као и о областима које су најчешће предмет притужбе.

4.

Ради непосредног упознавања са активностима, условима рада и проблемима на које наилазе у свакодневном раду, заменица Зорица Мршевић и сарадница

Раденка Грубачић посетили су просторије женске групе Феномене, која је званично регистрована 2006. године, а основана још 2002. године. Активности Феномене могу се разврстати у неколико програмских линија. Најважнија је СОС телефон за жене жртве насиља који је у оквиру ове организације почео да функционише 2007. године, када је одржана прва инструктажа за будуће волонтерке. Иако су потписале меморандум о сарадњи са локалним институцијама које се баве проблемом насиља у породици, ти споразуми се углавном не примењује. Истичу нарочито добро сарадњу са полицијом, док у сарадњи са Центром за социјални рад доста тога шкрипи. Док у комуникацији са управом и запосленима све изгледа добро јер су они прошли обуке о породичном насиљу, па се о томе коректно изјашњавају, из комуникације са корисницима добија се потпуно другачија слика. Наиме, жртве насиља са којима раде и које су се више пута обраћале Центру за социјални рад истичу да је адекватна реакција Центра најчешће изостала. Феномена је покренула и тзв. бизнис центар за жене чији је циљ економско оснаживање жена које су остале без посла путем јачања њихових капацитета за покретање сопственог бизниса.